

Kainuun sote ehkäisee syrjäytymistä torjumalla asunnottomuutta

Tilastokeskuksen mukaan asunnoton on ihminen, jolla ei ole omaa vuokra- tai omistusasuntoa ja joka elää ulkona, porrashuoneissa, ensisuojoissa, asuntoloissa tai majoitusliikkeissä, huoltokotityyppisissä asumispalveluyksiköissä, kuntouttavissa yksiköissä, sairaaloissa tai muissa laitoksissa ja tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona asunnon puutteen vuoksi. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) kokoama asunnottomuustilasto ei vuosiin kertonut Kainuun osalta totuutta, vaan näytti pyöreätä nollaa.

Kainuun soten aikuissosiaalityössä on kuitenkin ollut tiedossa vuosittain noin kaksikymmentä asunnotonta Kainuun alueella. Heistä on vuodesta 2018 alkaen välitetty luvut Kainuun kunnille ARAn tilastoa varten. Valtaosa Kainuun asunnottomista elää Kajaanissa. Muissa sote-kunnissa asunnottomia ei ole tai asunnottomana on vain yksittäisiä henkilöitä. Yleisimmin asuntoa vailla olevat ovat Kainuussa majoittuneet sukulaisten tai tuttavien luo. Taivasalla tai ulkona eläviä ihmisiä on satunnaisesti ja lyhytaikaisesti.

Analyysi aikuissosiaalityön asiakkaista tarkemmin syksyllä 2019 toi esille, että lähes joka neljännellä arvioitiin olevan asumiseen liittyviä tuen tarpeita. Tavallisimmin vuokra-, sähkö- ja vesilaskut jäävät maksamatta. Toisinaan eletään häiritsevästi ajattelematta talon muita asukkaita tai paikkoja rikotaan. Seurauksena usein on asunnon menettäminen ja uuden asunnon saamisen vaikeutuminen.

Tulipalojen sammuttamisesta omatoimisuuden tukemiseen ja kriisien ehkäisyyn

Alustavat tulokset asumisen palveluista ovat olleet erittäin rohkaisevia. Kaikkiaan välivuokraussopimuksia on tähän mennessä tehty 30 asiakkaan kanssa Kajaanissa. Asiakkaat ovat sitoutuneet hyvin sovittuihin asioihin, kuten kotikäynteihin ja ilmoittamaan mahdollisista muutoksista. Lisäksi 13 asiakkaan kanssa on voitu solmia toistaiseksi voimassa oleva vuokrasopimus asumisen sujuttua hyvin. Asiakkaiden omiin nimiin on siirretty asuntojen vuokrasopimuksia. Usea henkilö on siirtynyt asunnottomuudesta sosiaaliseen kuntoutukseen ja kuntouttavaan työtoimintaan.

Aikaisemmin asiakkaita autettiin asumisen ongelmissa myöntämällä vuokrarästeihin ehkäisevää toimeentulotukea. Nopea pika-apu ei usein ollut pysyvää apua, vaan asiakas saattoi lyhimmillään olla muutaman kuukauden kuluttua toistamiseen hätäuhkatilanteessa. Uusilla palveluilla ja aikuissosiaalityöllä on saatu kestäviä muutoksia asiakkaiden arkeen ja asumiseen. Ehkäisevän toimeentulotuen kustannukset ovat laskusuunnassa. Mikä tärkeintä, ihmiset ovat saaneet pitää asunnon, kodin.

Uusia keinoja asunnottomuuden torjuntaan

Valtakunnassa sovelletaan asunnottomuuden vähentämisessä Asunto ensin -periaatetta. Sen mukaan asiakasta pystytään auttamaan parhaiten tarjoamalla hänelle ensin asunto ja tukemalla sitten eri keinoin siinä asumista. Kainuun soten aikuissosiaalityössä tavoitteena on tarjota niin ikään ensin asiakkaalle asunto ja tukea häntä sen säilyttämisessä. Tavoitteeseen pääsemiseksi on käynnistetty ja kehitetty uusia palveluja. Suunnan näyttäjänä oli Kajaanin ev.lut. seurakunnan Naksu-hanke (2016 – 2018), jossa yhteistyössä Kainuun soten kanssa järjestettiin asunnottomille nuorille asuntoja sekä tuettiin heitä kokonaisvaltaisesti asumisen onnistumisessa. Hankkeen jälkeen sotessa aloitettiin välivuokraustoiminta kesällä 2018. Välivuokraaminen tarkoittaa, että sote vuokraa asunnon omiin nimiinsä ja vuokraa sen edelleen asiakkaalle, jolla ei ole muutoin mahdollisuutta saada asuntoa. Asukas hyväksyy myös välitystilipalvelun käytön tai edunvalvonnan välivuokrauksen ajaksi. Välitystilipalvelussa asiakkaan tulot ohjataan Kainuun soten

välitystilille, jolta aikuissosiaalityön työntekijät huolehtivat vuokra- ja muiden sovittujen laskujen maksamisen. Laskujen jälkeen jääneet varat sitten siirretään asiakkaan omaan käyttöön. Sosiaaliohjaaja tai asumisenohjaaja käy välivuokra-asukkaan luona säännöllisesti sopimuksen mukaan katsomassa, miten menee ja auttamassa asiakasta mahdollisissa arjen tilanteissa. Tavoitteena on vähitellen vähentää palveluita sitä mukaa, kun asukas alkaa itse hallita asumiseen liittyviä velvoitteita. Asumisen ohjaus kuuluu kaikkien aikuissosiaalityön sosiaaliohjaajien toimenkuvaan. Muutama työntekijä on keskittynyt erityisesti ohjaamaan asiakkaita asumiseen liittyvissä kysymyksissä. Aikuissosiaalityö kehittää palveluja ja tekee tiivistä yhteistyötä kaupunkien ja kuntien vuokrataloyhtiöiden kanssa.

Aikuissosiaalityön työntekijät rohkaisevatkin kaikkia, joilla on vaikeuksia asumisessa, olemaan yhteydessä mahdollisimman pian ongelmien ilmettyä oman paikkakunnan aikuissosiaalipalveluihin, jotta ongelmat eivät pääse pitkittymään ja mutkistumaan. Yhteystiedot löytyvät Kainuun soten verkkosivuilta (Sosiaalinen tuki ja toimeentulo) <https://sote.kainuu.fi/node/1> sekä puhelinvaihteen kautta 08 61561. Palvelumme löytyvät myös facebookista, jossa on myös chat-palvelu.

Lisätietoja:

Päivi Ahola-Anttonen, Kainuun sote, vastuualuepäällikkö, aikuissosiaalipalvelut

paivi.ahola-anttonen@kainuu.fi

044 710 1792

SEURAA MEITÄ FACEBOOKISSA!
SOMESSU-CHAT PALVELUKSESSASI
Aikuissosiaalityö, ISO SOS

Arki haltuun – yhdessä eteenpäin
Aikuissosiaalityö apuna ja tukena elämässä